

УДК 378.796.071.4

DOI 10.31652/2415-7872-2019-60-55-60

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

С. В. Гуменюк

orcid.org/0000-0003-0872-1470

У статті розглянуто педагогічні умови забезпечення професійної спрямованості процесу формування продуктивного педагогічного мислення майбутніх учителів фізичної культури на основі компетентнісного підходу, сутність якої полягає у спрямованості освітнього процесу на розвиток ключових і предметних компетентностей. З'ясовано, що в досвіді зарубіжних країн ключова компетенція відповідає найширшому колу специфіки, вона універсальна для різних видів педагогічної діяльності й може бути умовно названою як «здатність до діяльності». З метою практичного запровадження компетентнісного підходу запропоновано ієрархію компетентностей.

Ключові слова: компетентність, педагогічна умова, професійна спрямованість, продуктивне педагогічне мислення, учителі фізичної культури, студенти.

ENFORCEMENT OF THE PROCESS OF PROFESSIONAL FOCUS FORMATION OF FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS' PRODUCTIVE PEDAGOGICAL THINKING ON THE BASIS OF COMPETENCE APPROACH

S. Gumenyuk

The article deals with the pedagogical condition of enforcement the professional focus of the process of forming productive pedagogical thinking of future physical education teachers based on a competence approach, the essence of which is the focus of the educational process on the development of key and subject competences. It has been defined that under the pedagogical conditions of professional training a set of interdependent elements of the educational environment is understood. They are the factors that are determined and understood by the participants of pedagogical cooperation, realized in the educational process of higher education and cause the efficiency of the process of professional preparation of students. It has been found that in the experience of foreign countries the key competence corresponds to the wide range of specificities, it is universal for different types of pedagogical activity and can be referred to as 'ability for activity'. Thus, the concept of competence is an integrative phenomenon that includes the following aspects: readiness for goal setting; readiness for evaluation; readiness for action; readiness for reflection. Professionally important qualities of future teachers of physical education include: motivation, determination, cognitive qualities, communicative qualities, emotional and volitional qualities, individual and psychological qualities as well as abilities of general and professional character. A hierarchy of competencies has been proposed to put the competency approach into practice. The first group includes "key" or "core" competencies, which consist of common operations and are indicators of their development. The second hierarchical group of competences consists of "general subject" competences, which are defined for each subject and are developed through out the term of study. They have a high degree of generalization and complexity. The third group of "unique subject" competences is defined for each subject and year of study and is based on the "general subject" competences.

Keywords: competence, pedagogical condition, professional focus, productive pedagogical thinking, physical education teachers, students.

Сучасні завдання, які ставляться перед вищою школою, спрямовані на розвиток продуктивного мислення, яке допоможе майбутнім педагогам самостійно здобувати нові знання й застосовувати їх на практиці. Педагогічна діяльність потребує від учителя фізичної культури компетентного вирішення навчальних ситуацій, пов'язаних із процесом фізичного виховання школярів, які складно вирішити лише за допомогою певних стандартних алгоритмів дій, вони є полем вияву продуктивного мислення. Натомість багато учителів такі рішення приймають на підставі стандартних дидактико-методичних схем і шаблонів шкільної практики фізичного виховання, у результаті вони не є виявом відповідної мисленнєвої діяльності та продуктивного підходу до прийняття педагогічного рішення. Тому формування продуктивного педагогічного мислення майбутніх учителів фізичної культури пов'язане з пошуком нових шляхів фахової підготовки студентів.

Водночас, освітній процес повинен будуватися з визначенням й дотриманням певних педагогічних умов професійної підготовки студентів у вищій школі та на основі компетентнісного підходу з урахуванням інших науково-методологічних підходів, які лежать в основі інших наук. Актуальність

вирішення проблеми формування продуктивного педагогічного мислення майбутніх учителів фізичною культурою полягає у визначенні й обґрунтуванні педагогічних умов їхньої реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що проблемі формування продуктивного мислення присвячені праці, як закордонних авторів: М. Вертгеймера, К. Мура, К. Тенка, Т. Харсона, Дж. Чаффі, так і вітчизняних дослідників: О. Акімової, В. Вихрущ, О. Дубасенюк, А.Зубик, О. Кулик, Л. Турищевої. Вище перелічені автори розкрили роль і місце продуктивного мислення педагога у структурі фахової діяльності та з'ясували вплив педагогічного мислення на діяльність учителя. Проте в існуючих дослідженнях не відображено особливостей формування продуктивного педагогічного мислення майбутніх учителів фізичної культури та педагогічних умов їхньої реалізації.

Таким чином, **мета** нашої статті полягає у визначенні й обґрунтуванні педагогічних умов забезпечення професійної спрямованості процесу формування продуктивного педагогічного мислення майбутніх учителів фізичної культури на основі компетентнісного підходу.

Віддзеркаленням ефективності освіти в закладах вищої освіти є створення умов, за яких студент може зайняти активну позицію та повністю проявити себе як суб'єкт освітньої діяльності. Тобто створення умов осмисленості навчання, залучення до нього студента на рівні не лише інтелектуальної, але й особистісної та соціальної активності [9]. Термін «умова» у філософії визначається як відношення предмета до навколишніх явищ, без яких він не може існувати. Умови є тим середовищем, в якому явище виникає, існує та розвивається. «В умові відображається відношення речі до тих факторів, завдяки яким вона виникає й існує» [2]. У науковій психолого-педагогічній літературі умови розуміють як сукупність заходів (об'єктивних можливостей) освітнього процесу, які забезпечують досягнення студентами вищого рівня діяльності.

Зважаючи на вище сказане, під педагогічними умовами професійної підготовки ми розуміємо сукупність взаємозалежних елементів освітнього середовища – факторів, що визначаються й усвідомлюються учасниками педагогічної співпраці, реалізуються в освітньому процесі вищої школи та спричиняють підвищення ефективності процесу професійної підготовки студентів.

Розглядаючи теоретичну модель формування продуктивного педагогічного мислення, ми виходили із загальної структури педагогічної діяльності майбутніх учителів фізичної культури, яка спрямована на формування навичок оперувати власними спортивно-педагогічними знаннями й уміннями, професійно й адекватно організовувати процес фізичного виховання школярів, швидко приймати рішення в складних педагогічних ситуаціях. Тому наша перша умова передбачає: забезпечення професійної спрямованості процесу формування продуктивного педагогічного мислення майбутніх учителів фізичної культури на основі компетентнісного підходу.

Орієнтуючись на сучасні парадигми освіти, ми скеровували професійну підготовку на формування педагогічних компетентностей, і першочергово на продуктивне педагогічне мислення, як одну з ключових компетентностей майбутніх спортивних педагогів. Тому педагогічною умовою ми визначили спрямованість професійної підготовки на основі компетентнісного підходу, сутність якої ми розглядаємо як спрямованість освітнього процесу на розвиток ключових і предметних компетентностей майбутніх учителів фізичної культури. Такі характеристики ми формували у студентів в процесі вивчення дисциплін психолого-педагогічного, спортивно-педагогічного, медико-біологічного циклу та практичної підготовки.

Коло компетенцій майбутніх учителів фізичної культури можна визначити двома групами вимог:

- вимогами до виконання майбутніми учителями фізичної культури певних професійних функцій, що потребує відповідного рівня професійної компетентності;
- вимогами професійного спрямування майбутніх учителів фізичної культури, що визначається відповідним рівнем готовності до професійної діяльності.

По своїй суті, «готовність до виконання професійної діяльності» і «професійна компетентність» є поняттями практично однаковими за змістом. Відтак можна говорити про формування професійної компетентності в процесі навчання, що передбачає в результаті готовність випускника закладу вищої освіти до фахової діяльності.

Сформованість професійної компетентності передбачає наявність у майбутніх фахівців комплексу особистісних якостей, котрі є результатом цілеспрямованого освітнього процесу у вищій школі [5, с. 243]. Цей процес характеризується активною взаємодією суб'єктів освітнього середовища, варіативністю, тривалістю і «поліфакторністю» взаємодія містить у собі: способи організації навчання; способи реалізації визначених педагогічних умов; особливості взаємин, які складаються в мікро- та макрогрупах; індивідуальні особливості студентів [6].

До згаданих професійно важливих якостей майбутніх учителів фізичної культури можна віднести:

- *мотивацію*, яка ґрунтується на потребах, професійних інтересах, ідеалах, ціннісних орієнтаціях майбутніх учителів фізичної культури;

- *цілеспрямованість* у набутті професійної компетентності, що знаходить вияв у визначенні завдань для досягнення поставленої мети, організації та контролі процесу фізичного виховання школярів;
- *когнітивні якості*, засновані на сприйнятті, розвитку продуктивного педагогічного мислення, уваги, уваги тощо;
- *комунікативні якості*, котрі виявляються в контактності, відкритості, емоційній стійкості, культурі спілкування майбутніх учителів фізичної культури;
- *емоційно-вольові якості*, які знаходять вияв у здатності майбутніх учителів фізичної культури приймати відповідальні рішення, оперативній готовності до професійної діяльності, фахових навичках саморегуляції, самоконтролю, стресостійкості, почутті відповідальності, толерантності, емпатійності;
- *індивідуально-психологічні якості*: урівноваженість характеру, рішучість, наполегливість, дисциплінованість;
- *здібності* загального і професійного характеру.

Розширення сфери професійної діяльності, кола компетенцій ставить нові якісні вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. З урахуванням сучасних динамічних змін у суспільстві від фахівця вимагається застосування варіативного підходу до виконання професійних дій. Тому, відбувається реалізація на практиці процесу формування професіоналізму через систему сформованих умінь, що ґрунтуються на теоретичній і практичній підготовці студентів. Цей процес може оптимізуватися за певних педагогічних умов. Акмеологічні та акмесинергетичні підходи до формування професіоналізму [7; 8] дають змогу згрупувати професійні вміння майбутніх учителів фізичної культури таким чином:

- *гностичні* – уміння аналізувати літературні джерела та наукові концепції; досліджувати об'єкт, процес і результат своєї педагогічної діяльності; аналізувати педагогічні ситуації та їхній вплив на розвиток особистості учнів; вивчати індивідуальні та вікові особливості різних школярів, мотиви їхньої поведінки;
- *проектувальні* – уміння формулювати мету й систему завдань для оптимального виконання професійної діяльності, прогнозувати програму індивідуального розвитку, моделювати зміст, форми і методи діяльності й можливі педагогічні ситуації, моделі поведінки школярів;
- *конструктивні* – уміння реалізувати педагогічні завдання, обирати продуктивні форми, методи і прийоми в роботі з різними школярами, визначати мету і планувати способи удосконалення професійної діяльності;
- *комунікативні* – вміння конструювати оптимальні стосунки, виявляти толерантність, доброзичливість, емоційну стійкість та оптимізм за будь-яких умов;
- *організаторські* – уміння створити умови для процесу фізичного виховання школярів, навчати учнів самостійно займатися фізичними вправами, різним способом орієнтації в різних соціальних ситуаціях та вирішення особистісних проблем, приймати оптимальні самостійні рішення;
- *оцінювальні* – уміння визначати результативність власної педагогічної діяльності, контролювати свої дії, психологічний стан, поведінку та професійні стосунки.

Формування професійних компетентностей майбутніх учителів фізичної культури здійснюється в процесі їхньої професійної підготовки. У зв'язку з цим актуалізується проблема вибору педагогічних умов, за яких відбувається впровадження активних форм, методів навчання, що складають основу засобів інноваційних технологій і є складовими, котрі прискорюють розвиток системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, виводячи її на більш якісний рівень функціонування.

Про правильність вибору методики підготовки майбутніх фахівців свідчить характер діяльності та взаємовідносин викладачів і студентів, глибина й міцність набутих знань, умінь і навичок, рівень готовності студентів до виконання професійної діяльності, а також те, якою мірою педагогічна технологія викликає пізнавальну, емоційну та практичну активність студентів, формуючи в них мотивацію вчитися.

Для визначення сутності продуктивного педагогічного мислення як ключової компетентності майбутнього вчителя ми проаналізували перелік ключових компетенцій, які вироблені в країнах Західної Європи, сюди входять такі складові:

- вивчати (вміти отримувати вигоду з досвіду; організовувати взаємозв'язок своїх знань і упорядковувати їх; організовувати свої власні прийоми вивчення; вміти вирішувати проблеми; самостійно займатися своїм навчанням);
- шукати (замовляти різні бази даних; отримувати інформацію; вміти працювати з документами і класифікувати їх);
- думати (організовувати взаємозв'язок минулих і сучасних подій; займати позицію в дискусіях і формувати свою особисту думку; вміти оцінювати твори мистецтва і літератури);
- співпрацювати (вміти співпрацювати в групі; приймати рішення; залагоджувати конфлікти);

- братися до справи (включатися в проект; входити в групу або колектив і робити свій внесок; уміти організовувати свою роботу);

- адаптуватися (вміти користуватися новими технологіями інформації; виявляти гнучкість перед швидкими змінами; показувати стійкість перед труднощами; вміти знаходити нові рішення) [1, с. 109-110].

Проаналізувавши дані компетентності можна побачити, що головною їх особливістю є креативна спрямованість. Що стосується освітніх компетенцій, то до них належать: ціннісно-смыслова компетенція; загальнокультурна компетенція; навчально-пізнавальна компетенція; інформаційна компетенція; комунікативна компетенція; соціально-трудова компетенція; компетенція особистісного самовдосконалення [1, с. 115-117].

Науковці Європейських країн визначають поняття компетентностей як здатність застосовувати знання й уміння, що забезпечує активне використання навчальних досягнень у нових ситуаціях. Експерти програми «DeSeCo» визначають поняття компетентності як здатність успішно задовольняти індивідуальні та соціальні потреби, діяти й виконувати поставлені завдання. Поняття компетентності трактується ЮНЕСКО як поєднання знань, умінь, цінностей і ставлень. Під час міжнародної конференції у 2004 р. дійшли згоди в трактуванні поняття компетентності як здатності застосовувати знання та вміння ефективно й творчо в міжособових відносинах – ситуаціях, що передбачають взаємодію з іншими людьми як у соціальному контексті, так і в професійних ситуаціях. Кожна компетентність побудована на поєднанні взаємовідповідних ставлень і практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань й умінь, всього, що можна мобілізувати для активної діяльності. [3].

На основі аналізу реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн О. Пометун зазначає, що ключова компетенція відповідає найширшому колу специфіки, універсальна для різних видів педагогічної діяльності й може бути умовно названою як «здатність до діяльності». Таким чином поняття компетенція є інтегративним явищем, що містить в собі такі аспекти: готовність до цілепокладання; готовність до оцінювання; готовність до дії; готовність до рефлексії. До основних компетентностей, як зазначає авторка, європейські науковці відносять такі:

- продемонструвати продуктивне (творче) мислення;
- застосувати різні види належності до різних видів спільнот;
- довести здатність пристосування до різних ситуацій;
- сприяти створенню якісного життя;
- зрозуміти й відповідно використати технології;
- розвивати здатність досліджувати та набувати власного досвіду;
- засвоєння комплексу індивідуальних і соціальних цінностей та орієнтація на них у власній поведінці і кар'єрі [4].

Наявність продуктивного мислення в переліку важливих компетентностей в Європейських країнах підтвердило нашу гіпотезу щодо формування продуктивного педагогічного мислення як ключової компетентності майбутніх учителів фізичної культури. Поряд з іншими ключовими компетентностями продуктивне мислення, формується через професійну підготовку в галузі фізичної культури і спорту, освоюючи педагогічну діяльність, яка пов'язана з освітніми завданнями та змістом цієї галузі. В нашому дослідженні ми вивчали особливості компетентності «продуктивне педагогічне мислення» в процесі вивчення дисциплін психолого-педагогічного, спортивно-педагогічного, медико-біологічного циклу та практичної підготовки.

Таким чином, продуктивне педагогічне мислення як ключова компетенція майбутніх учителів фізичної культури в нашому дослідженні розглядається як поєднання певного комплексу знань, умінь та навичок, що набувається протягом засвоєння всього змісту професійного спрямування, які дозволяють студенту ідентифікувати та оцінювати в різних контекстах, проблеми, що є характерними для процесу фізичного виховання школярів.

З метою практичного запровадження компетентнісного підходу ми пропонуємо певну ієрархію компетентностей. У першу групу входять «ключові» або «базові» компетентності, які складається із загальних операцій і є показниками їх розвиненості. В контексті нашого дослідження, вони передбачають використання знань й умінь професійного спрямування майбутніх учителів фізичної культури, оцінювання й постійне покращення власної педагогічної майстерності у процесі фізичного виховання школярів, формування й застосування навичок креативного і критичного мислення, які є складовими продуктивного педагогічного мислення.

Другу ієрархічну групу компетентностей складають «загальнопредметні» компетентності, які визначаються для кожного навчального предмета і розвиваються протягом усього терміну вивчення. Вони відрізняються високим ступенем узагальненості та комплексності. В нашому випадку це загальнопредметна компетентність із різних циклів навчальних дисциплін гуманітарної та соціально-

економічної, природничо-наукової, професійної та практичної підготовки. Крайня третя група «спеціальнопредметні» компетентності визначаються для кожного предмету та року навчання, ґрунтуючись на «загально предметних» компетентностях. В нашому дослідженні це навчальні дисципліни професійного спрямування та практичної підготовки.

Таким чином, дотримання даної педагогічної умови у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури дало змогу формувати продуктивне педагогічне мислення, вчитися приймати швидкі та адекватні рішення в різних педагогічних ситуаціях, організувати більш ефективну взаємодію між учасниками освітнього процесу, реалізувати навчальне співробітництво на основі особистісно-діяльнісного підходу, створило основи для гуманізації і демократизації вищої школи, що відповідає потребам сучасної професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

У результаті нашого дослідження можна зробити **висновки**, що педагогічні умови професійної підготовки- це сукупність взаємозалежних елементів освітнього середовища, що визначаються й усвідомлюються учасниками педагогічної співпраці, реалізуються в освітньому процесі вищої школи та спричиняють підвищення ефективності процесу професійної підготовки студентів.

Поняття компетенція є інтегративним явищем, що містить в собі такі аспекти: готовність до цілепокладання; готовність до оцінювання; готовність до дії; готовність до рефлексії. У зарубіжних країнах ключова компетенція відповідає найширшому колу специфіки, вона універсальна для різних видів педагогічної діяльності й може бути умовно названою як «здатність до діяльності». До професійно важливих якостей майбутніх учителів фізичної культури ми відносимо: мотивацію, цілеспрямованість, когнітивні якості, комунікативні якості, емоційно-вольові якості, індивідуально-психологічні якості а також здібності загального і професійного характеру.

З метою практичного запровадження компетентнісного підходу пропонуємо ієрархію компетентностей: перша група включає «ключові» або «базові» компетентності, які складається із загальних операцій і є показниками їх розвиненості; друга ієрархічна група компетентностей містить «загальнопредметні» компетентності, які визначаються для кожного навчального предмета й розвиваються протягом усього терміну навчання; третя група «спеціальнопредметні» компетентності визначаються для кожного предмету та року навчання, ґрунтуючись на «загально предметних» компетентностях.

Література

1. Болотов В.А. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе / В.А.Болотов, В.В.Сериков // Педагогика. –2003. –№10. – С. 8-14.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», –2009.–1736 с.
3. Горбатюк Р. М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю: дис. ... док. пед. наук: 13.00.04 / Роман Михайлович Горбатюк. –Т., 2011. –498 с.
4. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання : навч. посіб. /О.І. Пометун. – Київ, 2007. –144 с.
5. Трофімов Ю. Л. Психологія : навч. посіб. / Ю.Л.Трофімов, М.І. Алексєєва, П.А.Гончарук, Т.С. Кириленко. – Київ : «ЛИБІДЬ»,1999. –558 с.
6. Трушнікова Т. Г.Системный подход в педагогике как инновационная основа формирования образовательного пространства / Т.Г. Трушнікова // Человек и образование. –2006. –№7. – С. 71-72.
7. Турик Л.А. Педагогические технологии в теории и практике : учебное пособие /Л.А. Турик, Н.А. Осипова. – Ростов н/Д: Феникс,2009. –281 с.
8. Турищева Л.В. Педагогічне мислення як об'єкт дослідження психологічної служби / Л.В.Турищева // Вісник Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди. Психологія.– 2013. – Вип. 46(2). –С. 248-252.
9. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., доповн. / М.М. Фіцула. – Київ: Академвидав, 2010. – 456 с.

References

1. Bolotov V.A. Kompetentnostnaya model: ot idei k obrazovatelnoy programne / V.A.Bolotov, V.V.Serikov // Pedagogika. – 2003. –#10. – S. 8-14.
2. Vely'ky'j tлумachny'j slovny'k suchasnoyi ukrayins'koyi movy' / uklad. i golov. red. V.T. Busel. – K.; Irpin': VTF «Perun», –2009.–1736 c.
3. Gorbatyuk R. M. Teorety'ko-metody'chni zasady` profesijnoyi pidgotovky` majbutnix inzheneriv-pedagogiv komp'yuternogo profilu: dy's. ... dok. ped. nauk: 13.00.04 / Roman My'hajlovy'ch Gorbatyuk. –T., 2011. –498 s.
4. Pometun O.I. Ency'klopediya interakty`vnogo navchannya : navch. posib. /O.I. Pometun. – Ky'yiv, 2007. –144 s.
5. Trofimov Yu. L. Psy'xologiya : navch. posib. / Yu.L.Trofimov, M.I. Aleksyeyeva, P.A.Goncharuk, T.S. Ky'ry'lenko. – Ky'yiv : «LY`BID'»,1999. –558 s.
6. Trushnikova T. G.Sistemnyiy podhod v pedagogike kak innovatsionnaya osnova formirovaniya obrazovatel'nogo prostranstva / T.G. Trushnikova // Chelovek i obrazovanie. –2006. –#7. – S. 71-72.

7. Turik L.A. Pedagogicheskie tehnologii v teorii i praktike : uchebnoe posobie /L.A. Turik, N.A. Osipova. – Rostov n/D: Feniks, 2009. – 281 s.
8. Tury'sheva L.V. Pedagogichne my'slennya yak ob'yekt doslidzhennya psy'xologichnoyi sluzhby' / L.V.Tury'sheva // Visnyk Kharkivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universy'tetu im. G.S. Skovorody'. Psy'xologiya.– 2013. – Vy'p. 46(2). – S. 248-252.
9. Ficula M. M. Pedagogika vy'shhoi shkoly' : navchal'ny'j posibny'k dlya stud. vy'shh. navch. zakl. 2-ge vy'd., dopovn. / M.M. Ficula. – Ky'yiv: Akademvy'dav, 2010. – 456 s.

УДК [378.013.75:001.82]:172.15

DOI 10.31652/2415-7872-2019-60-60-65

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ УЧНІВ

К. Є. Дроздова-Кучерук

У статті розглядаються особливості проведення педагогічного експерименту з проблеми формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів. Представлені результати експериментальної перевірки педагогічних умов формування готовності майбутніх

Ключові слова: педагогічний експеримент, структурно-функціональна модель, готовність майбутніх учителів музичного мистецтва, національна самосвідомість.

ANALYSIS OF EXPERIMENTAL RESULTS FORMATION OF READINESS OF FUTURE TEACHERS OF MUSICAL ART FOR EDUCATION OF NATIONAL CONSCIOUSNESS OF STUDENTS

K. Drozdova-Kucheruk

The article deals with the peculiarities of conducting a pedagogical experiment on the problem of forming the readiness of future teachers of music art to educate students' national consciousness. The results of the experimental verification of the pedagogical conditions of forming the readiness of future music teachers to educate students' national consciousness are presented. Analysis of psychological-pedagogical literature on the problem of research and analysis of the results of the statement stage of the experiment allowed to substantiate the pedagogical conditions : purposeful development of students' motivation to educate students' national consciousness; providing samples of the educational environment in the process of co-creation of teachers and students; selection and systematization of musical repertoire. The implementation of the pedagogical conditions in the educational process of institutions of higher education influenced the formation of positive motivation in students-musicians, the focus on the education of national-patriotic feelings and national consciousness of students, the awareness of the role of the national musical culture as effective tool in education of future citizen-patriots of Ukraine. The conclusions about the performance of the model are confirmed by validating the data using the Pearson's chi-squared test.

The analysis of the results of the experimental study revealed the positive dynamics of the readiness of future music teachers to educate the students' national consciousness. In particular, the number of students with high levels of readiness increased (by 21%), while the number of students with low levels decreased significantly (by 34 %). Thus, the results of the experimental study confirmed the effectiveness of the methodology of forming the readiness of future teacher-musicians to educate the national consciousness of student youth.

Keywords: pedagogical experiment, structural-functional model, readiness of future teachers of music art, national consciousness.

Одним із актуальних завдань мистецької освіти є вдосконалення професійної підготовки учителів музичного мистецтва до виховання національно-патріотичних почуттів підрастаючого покоління. У зв'язку з цим, необхідно застосовувати нові методи, засоби та форми навчання, спрямовані на розвиток мотивації студентів-музикантів до виховання майбутніх громадян-патріотів. Ефективність означених пропозицій перевіряється за допомогою педагогічного експерименту, організованого в умовах навчально-виховного процесу закладів вищої освіти та дає можливість визначити ефективність впровадження нових методик удосконалення підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про значний інтерес науковців до проблеми організації педагогічного дослідження та педагогічного експерименту: С. Гончаренко, І. Зязюн, С. Сисоєва